

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till äldrenämnden

Datum:
2025-08-07

Diarienummer:
ALN-2025-00513

Handläggare:
Johan Eikman, Fredrik Linde

Stärkt uppföljning inom äldreomsorgen

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** uppdra till förvaltningen att utreda hur nämnden kan stärka uppföljningen inom äldreomsorgen i enlighet med föredragningen, samt
2. **att** resultatet av utredningen återrapporteras i samband med septembernämnd.

Ärendet

Vård- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att genomföra en översyn av hur uppföljningen inom äldreomsorgen bedrivs idag. Uppdraget omfattar både kommunal och privat regi och ska identifiera styrkor, brister och möjliga förbättringsområden.

Fokus ligger på att utveckla en tydligare, mer strategisk modell för uppföljning med ökad politisk delaktighet. Förvaltningen ska också ge förslag på hur uppföljningen kan bli mer riskbaserad, digitaliserad och datadriven över tid. Arbetet ska redovisas i september 2025. Målet är att nämndens uppföljning ska tillse att verksamheten bedriver trygg och säker vård och omsorg, av god kvalitet oavsett driftsform.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelning strategi och avtal.

Föredragning

Kommunen har under lång tid bedrivit ett aktivt arbete med uppföljning inom äldreomsorgen, både för egen regi och gentemot privata utförare. Uppföljningen regleras av kommundemensamma riktlinje för nämndernas uppföljning (KSN-2023-00347) samt särskild riktlinje för uppföljning av privat drift (KSN-2023-00629). Arbetet fullgörs av avdelningen för strategi och avtal och inbegriper etablerade former för uppföljning på plats i verksamheten, dokumentgranskning och dialogmöten. Metoderna innefattar strukturerade mallar utifrån avtal och uppdrag, erfarenheterna av uppföljningen är att tillvägagångssättet fångar både helhetsbilder och specifika brister i verksamheten.

Även om uppföljning sker oavsett driftsform, skiljer sig både förutsättningarna för granskning och möjligheten till att vidta åtgärder. I extern regi är uppföljningen främst kopplad till avtalsuppföljning, medan uppföljningen i egen regi även omfattar linjestyrning, verksamhetsuppföljning enligt kommunallagen och reglementen, samt professionsbaserade processer enligt SoL och HSL, inklusive ledningssystem och medicinskt ansvarigas tillsyn. Dessa olika styrlogiker innebär att nämnden har olika verktyg och handlingsutrymmen beroende på om brister identifieras i en kommunal eller privat verksamhet – vilket också påverkar hur åtgärder initieras, följs upp och återrapporteras.

Samtidigt har behovet av utveckling av uppföljningen blivit alltmer tydligt. Brister som framkommer i nämndens avtals- och uppdragsuppföljningar, i utredningar och synpunkter återkommer inom områden som dokumentation, utförande av hälso- och sjukvårdsinsatser, avvikelshantering och ansvarsroller i verksamheten. Det framgår i årsrapportering att vissa problem är återkommande – oavsett om verksamheten drivs i kommunal eller privat regi. I 2025 års verksamhetsplan har förvaltningen också i uppdrag att genomföra en översyn av hur uppföljningar och stickprovskontroller kan systematiseras och implementeras. Detta utvecklingsarbete pågår i flera delar av förvaltningen.

De brister som uppdragats aktualiserar frågan hur vi bäst riktar uppföljningsarbetet till områden där riskerna är som störst. Uppföljningen behöver svara mot hela organisationens informationsbehov, därtill behöver vi kunna säkra att resultat från uppföljning leder till faktisk förbättring i vardagen för brukare och personal. Det är av särskild vikt att uppföljning kan påvisa verksamheters förmåga att tillgodose vård och omsorgs mjuka värden, däribland trygghet, den enskildes rätt att leva ett värdigt liv och att känna välbefinnande.

Mot den bakgrunden föreslås att vård- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att göra en översyn av hur uppföljning bedrivs idag, samt att peka ut möjliga utvecklingsvägar framåt. Syftet är inte att ersätta det som fungerar väl, utan att bygga vidare på befintliga metoder och skapa en tydligare och mer strategisk modell för uppföljning av äldreomsorgen.

Uppdraget ska omfatta:

- En översiktlig beskrivning av nuvarande arbetssätt, ansvarsfördelning och frekvens för uppföljningar – i både kommunal och privat regi.
- En analys över vilka delar som kan och behöver stärkas på kort sikt – t.ex. återkoppling, prioritering, samt politisk delaktighet och insyn.
- Ett utvecklingsförslag för hur uppföljningsarbetet på sikt kan bli mer riskbaserat, datadrivet, spårbart och digitaliserat.

Det är också viktigt att tydliggöra den politiska styrningen i uppföljningsarbetet. I uppdraget ska därför även ingå att utveckla former för hur nämnden kan involveras i prioriteringar av riskområden och fokus för uppföljningar, samt hur återrapporteringen kan ske på ett mer systematiskt och transparent sätt till både direktör och nämnd.

Uppdragets genomförande ska anpassas efter tillgängliga resurser inom förvaltningen. I samband med uppdraget ska förvaltningen göra en bedömning av om nuvarande bemanning och kompetens inom området är tillräcklig i relation till de behov som identifieras för att uppnå en mer strategisk och systematisk uppföljning.

Den långsiktiga målsättningen är att uppföljningsarbetet ska bidra till:

- Att uppföljning är väl integrerad i förvaltningens och verksamheternas styrande och ledande processer.
- Stärkt trygghet för brukare genom tidig upptäckt av risker och brister
- Ökad transparens och återkoppling gentemot nämnd, direktör och medborgare
- Effektivare användning av resurser genom mer riktade uppföljningar
- Likvärdiga krav på kvalitet oavsett driftsform

Uppdraget ska redovisas i september 2025.

Ekonomiska konsekvenser

Det liggande förslaget till beslut medför i nuläget inga direkta ekonomiska konsekvenser. Beroende på resultatet av uppdraget kan dock framtida åtgärder påverka nämndens ekonomi. Uppdraget kan komma att synliggöra behov av ytterligare resurser i form av tid eller personella insatser för att långsiktigt säkerställa en ändamålsenlig uppföljning inom äldreomsorgen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 7 augusti 2025

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör